

РЕЦЕНЗИЯ

НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА ТЕМА "ПОЛИТИЧЕСКИЯТ PR МЕЖДУ ПАРТИИТЕ И РЕАЛИИТЕ В ЕВРОПЕЙСКА БЪЛГАРИЯ – СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА"

С АВТОР АНЕЛИЯ ТОДОРОВА СТЕФАНОВА

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР” ПО НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „СОЦИОЛОГИЯ”

РЕЦЕНЗЕНТ: ДОЦ. Д-Р ЖЕКО КЪОСЕВ

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд на докторант Стефанова, под заглавие „Политическият PR между партиите и реалиите в европейска България – социологически предизвикателства” с научен ръководител доц.д.с.н. Добринка Пейчева е с обем 233 страници.

В структурно отношение дисертацията е разделена на увод и четири глави, като Първа глава има шест параграфа, Втора – четири, Трета- два и четвърта – девет. След края на изследователския текст са изведени основните изводи, до които достига колегата Стефанова и заключение. Интерес представляват и приложенията към дисертационния труд, които са използвани доста сполучливо в хода на изложението. За мен лично, този структурен подход идва да покаже изследователската амбиция на докторанта да обхване максимално прецизно всички възможни научни полета за описание и анализ.

Дисертацията е написана на базата на сериозни и значими изследователски проучвания на 196 заглавия, от които 1204 – на български език, 54 – на английски език, 5 – на руски език и 33 интернет източника. Т.е от гледна точка на познаването на натрупаната научна литература, авторката е успяла да обхване значимите научни изследвания на три езика, за което тя трябва да получи адмирации. Наистина съм впечатлен от литературната осведоменост на колегата Стефанова. През изследователския ми поглед и анализ са преминали много дисертационни трудове и в малка част от тях авторите са показвали толкова прецизна работа и осмисляне на натрупания през десетилетията научен емпиричен материал.

За първи път в българската социологическа мисъл даден изследовател поставя на научен анализ и интерпретация проблема за дейността на политическия PR в съвременна

България. Т.е. трудът на докторант Стефанова има оригинален характер и съм убеден, че ще има сериозен принос в бъдещето изучаване на проблематиката.

Наистина, избраната тема за България, особено след приемането на страната в Европейския съюз е изключително актуална. Но както посочва и самата авторка, за модерния свят тази проблематика е отдавна утвърден модел в политическите системи, в комуникационното общество – партийни формации. Очевидно е, че и в този политико-обществен диалог, България има още много да учи, да надгражда, за да дойде момента, в който може да заявим, че ние отговаряме на световните стандарти на партиен PR.

В Увода прецизно е формулирана основната изследователска цел /стр.8/ и са очертани основните изследователски рамки, които са описани и анализирани в хода на изложението. Колегата Стефанова е успяла да избегне една често срещана изследователска практика – в увода да се правят изследователски анонси, които в самия текст не са подложени на анализ или са претрупани набързо. В този труд няма и следа от интелектуален волунтаризъм, което отчитам като безспорен успех на дисертацията.

Тезата на дисертацията също е формулирана прецизно. Отделен въпрос е дали в България за тези 25 години беше изградено гражданско общество. Но това е тема на друг социално-политически анализ. И тук ще отправя първата си препоръка към колегата Стефанова. Когато в България се говори и пише за гражданско общество, всеки един автор трябва да бъде много внимателен с употребата на този основен елемент на съвременната демокрация. Защото днес в България партии има, но не съм убеден, че има гражданско общество.

Основните изследователски методи, които използва докторантът са теоретичен анализ, контент анализ и стандартизирани интервюта с български политици. В това отношение може би бе необходимо да се аргументира авторката защо са избрани тези политици, от горе на всичко все бивши и съм убеден, че младото поколение изобщо нито помни, нито се интересува от тях. А и НДСВ отдавна не е никакъв фактор в българската политическа действителност. Иначе сами по себе си тези интервюта представляват интерес и база за анализ.

Пак в увода, докторант Стефанова твърде амбициозно – както изследователски, така и практически декларира и в хода на изложението ни убеждава в правотата на своето мнение¹ че „намерението ни е да внедрим нов интерактивен канала, който да може да реорганизира взаимоотношенията между политическите партии...” / стр 8 – 9/. Т.е от гледна точка на научно приложната част на дисертацията не само, че не могат да се отправят критични бележки, но ако тя бъде приложена в практиката колегата ни убеждава, че това ще бъде добре за взаимоотношенията партия – общество и ще спомогне за по-ясни отчни взаимовръзки между двата субекта.

В Първа глава озаглавена „Теоретико-методологически и исторически основи на политическия PR” авторката си поставя за основна цел да проследи генезиса на обекта на изследване. Към теоретичната част на тази глава аз нямам бележки. Моите съмнения са към историческата част. Много ми е трудно да приема, че още от 1800 г. Пр. Хр. могат да се търсят първите наченки на PR /стр.17/ Вярно е, че това е цитат от друг автор.

И тук ще отправя и втората си препоръка към бъдещата изследователска работа на дисертантката. Смятам, че не е достатъчно само описанието на мислите и изводите на предшестващите автори. Моят апел е да се влезе в научен дебат с тези авторитети, с българските изследователи, даже и с научния ръководител. Нека не забравяме, че човешката цивилизация се е развивала във всяка една сфера, когато на базата на натрупания емпиричен изследователски материал се надгражда. А в този историко-социологически анализ това липсва. Това не е критика, това е съвет. Защото разбирам, че за всеки млад изследовател е страховито да полемизира, особено да критикува утвърдени научни имена. А този избран подход продължава във всички страници на главата.

Втора глава е озаглавена „Теоретично и приложно развитие на политическите комуникации. Политическият PR в периода на присъединяването на България към Европа“. Авторката логически доказва, че след 2007 г. българският PR полага усилия да отговори на изискванията на модерния свят. И тази констатация е направена отново на базата на анализа на значими световни изследователи. Специален акцент в тази глава е направен на политическата комуникация в България през тоталитарния и посттоталитарния период. Изводите, които са направени са изследователски обективни и правдивиди. Не са пропуснати и първите прояви на политически PR в България след 1989 г. Теоретични или аналитични бележки към този текст нямам. Имам въпрос обаче. Кога ролята на медиите е била по-ефективна – по-времето на комунистическия режим, след ноември 1989 г. или след 2007 г. осъзнавам, че това е много тежък въпрос, но съм убеден, че неговия отговор ще допринесе още повече за изясняване на проблема. Защото не съм убеден, че налагането на нов европейски модел при вземането на кардинални решения /предполагам, че става дума за политически/ на политическия PR, са основополагащия принцип. Винаги съм твърдял, че това трябва да се случва на базата на политически доктрини и идеологии. Не пренебрегвам ролята на медиите, но не приемам и тяхното възвеличаване. Съгласен съм обаче с констатацията, че новите политически комуникации набират скорост.

Трета глава озаглавена „Медии и PR“ изследователския подход на докторант Стефанова е да се обхване натрупания научен анализ и собствената научна визия върху проблема. В тази част не може да се пропусне ролята на медиите като четвърта власт. Приемам авторовата теза, че в едни случаи медиите са мишена на властта, а в други – като ухажори на властта. Докато четях текста си мислех кое е доминиращото за българските медии. Преди 1989 г. е ясно. А след промените къде е позицията на медиите.

Когато човек пише за ролята на медиите задължително трябва да анализира и ролята на негативния PR. Примерите и анализите в това отношение звучат убедително и аргументирано.

Четвърта глава – Пиарът в днешните социални реалности. Необходимост от нова моделност в дигиталната среда“ е авторовият принос към това изследване. На базата на задълбочени изследвания колежката Стефанова обосновава закономерностите, до които достига. Те не само са посочени, но и са социологически обосновани. Нещо повече предлага се „специализиран комуникационен портал в сайта на Народното събрание, където отделните политически партии да се представят. Отделен въпрос е дали парламентарно представените партии има какво да представят, но това не е проблем на

изследването. Моделът, описан и анализиран от колегата заслужава научноизследователски адмирации. Той е защитен много обективно и научно издържано.

Едно от основните изисквания към всяка дисертация /независимо в коя научна област/ е нейната научно-практическа стойност. А това изискване е направено много прецизно от докторант Стефанова.

Изведените на края изводи и направеното заключение идват да покажат отново практическата насоченост на дисертационния труд. Защото винаги съм твърдял, че основната роля на изследователя е да предлага модели. Ако те не бъдат наложени в практиката вината не е на автора.

Авторефератът отговаря напълно на изложението и представлява синтезиран вид на основните анализи и модели.

Законът изисква за успешната защита на един докторант да има най-малко две публикации по темата на дисертацията. Колегата Стефанова има пет. Т.е. и това отношение имаме напълно спазване на законовите изисквания. Добре би било, тези публикации да бъдат описани и в автореферата, но този пропуск го отдавам и на емоционалните вълнения на авторката.

Направените от мен бележки и препоръки в никакъв случай не омаловажават или принижават дисертацията и научните анализи и интерпретации направени в нея. Изхождал съм от позицията, за в бъдеще този текст да стане още по-прецизен и по-лесно асимилиран от читателя.

След всичко казано до тук си позволявам да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да гласува единодушно „ЗА” присъждане на образователната и научна степен „доктор” по специалност „Социология” на колегата Анелия Стефанова.

12. Ноември 2014

.....

(доц. д-р Жеко Къосев)